

Sammanfattande rapport 2023

Biosfärambassadörernas insatser i Unesco biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle

Inledning

Unesco biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle är ett modellområde för hållbar samhällsutveckling där ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv samspelar. Arbetet bedrivs i nära samverkan mellan civilsamhälle, näringsliv, akademi och offentlig sektor.

Denna rapport sammanfattar biosfärambassadörernas aktiviteter under år 2023. Sammanställningen baseras på 18 inkomna aktivitetsrapporter från biosfärambassadörer och ger en samlad bild av ambassadörskapets omfattning, inriktning och bidrag till biosfärområdets utveckling under året.

Biosfärambassadörskapets syfte och roll

Biosfärambassadörerna är en central del av biosfärområdets genomförandekapacitet. Genom sina olika roller och sammanhang bidrar ambassadörerna till att omsätta biosfärområdets uppdrag i praktisk handling.

Ambassadörskapets huvudsakliga syften är att:

- sprida kunskap om Unesco biosfärområdet och dess värden
- stärka lokal och regional förankring för hållbar utveckling
- inspirera till hållbara val i vardag, verksamheter och organisationer
- bidra till samverkan, lärande och långsiktig samhällsomställning

Ambassadörernas arbete ligger i linje med biosfärområdets tre funktioner: **bevara**, **utveckla** och **stödja**, där natur- och kulturvärden värnas samtidigt som samhället utvecklas på ett hållbart sätt.

Övergripande bild av aktiviteter 2023

Under 2023 genomförde biosfärambassadörerna ett stort antal insatser med bred geografisk och tematisk spridning. Aktiviteterna har nått såväl invånare som besökare, barn, unga och vuxna samt lokala, nationella och internationella målgrupper.

Insatserna har bland annat bidragit till:

- ökad kännedom om biosfärområdet och dess uppdrag
- stärkt folkbildning och kunskap om hållbar utveckling
- ökad delaktighet och engagemang i civilsamhället
- främjande av biologisk mångfald, natur- och kulturvärden

Tematiska insatsområden

Kunskap, lärande och folkbildning

Kunskapsspridning har varit ett bärande inslag i ambassadörernas arbete under 2023. Insatserna har skett genom:

- guidningar för allmänhet, skolor, bussgrupper, företag och internationella besökare
- föreläsningar, informationsmöten och studiebesök
- miniambassadörsarbete i förskolor och pedagogiska miljöer
- dialoger med beslutsfattare, tjänstepersoner och organisationer

Genom återkommande möten och vardagsnära samtal har biosfärområdets värden integrerats i många olika sammanhang.

Workshops och praktiskt lärande

Workshops och praktiska aktiviteter har varit en viktig metod för lärande och engagemang under 2023. Dessa har fungerat som arenor för delaktighet, dialog och erfarenhetsutbyte.

Exempel på innehåll i workshops och praktiska aktiviteter är:

- textilt återbruk, lappa och laga samt cirkulära materialflöden
- skräpplockning och arbete mot nedskräpning i kust- och landsbygdsmiljöer
- hållbarhetsdagar, kampanjer och temaveckor
- pedagogiska aktiviteter kopplade till hållbar konsumtion och livsstil

Aktiviteterna har bidragit till att omsätta kunskap i handling och stärka lokalt ansvarstagande.

Biologisk mångfald och naturvård

Flera ambassadörer har arbetat aktivt med frågor kopplade till biologisk mångfald, naturvård och landskapets värden. Insatserna omfattar bland annat:

- guidningar och aktiviteter i natur- och kulturlandskap
- arbete längs vandringsleder, järnvägsbankar och naturstråk
- skräpplockning och åtgärder för renare miljöer

Dessa insatser bidrar både till konkreta förbättringar i miljön och till ökad förståelse för naturens betydelse.

Forskning och kunskapsutveckling

Under 2023 har biosfärambassadörskapet även omfattat **formell forskning och miljöövervakning**. Detta inkluderar:

- luftkvalitetsmätningar och miljödata från Kinnekulle
- biodiversitetsstudier och inventering av flora
- vetenskapliga artiklar under granskning i internationella tidskrifter
- presentationer av forskningsresultat i både lokala och regionala sammanhang

Forskningen stärker biosfärområdets roll som kunskapsplattform och bidrar till långsiktig förståelse av natur- och miljöförhållanden.

Kultur, civilsamhälle och social hållbarhet

Ambassadörernas arbete under 2023 har i hög grad bidragit till social hållbarhet och lokal gemenskap. Detta har skett genom:

- föreningsliv, studiecirklar och nätverk
- kulturella aktiviteter, mötesplatser och traditionellt hantverk
- pilgrimsleder, vandringar och gemensamma upplevelser

Insatserna stärker sociala relationer, delaktighet och platsidentitet.

Turism, näringsliv och hållbart värdskap

Flera ambassadörer verkar inom besöksnäring och företagande. Under 2023 har detta inneburit:

- information om biosfärområdet till turister, gäster och researrangörer
- synliggörande av biosfärområdet genom logotyper, filmer, kartor och digitala kanaler
- hållbart värdskap i hotell-, paddel- och guideverksamheter

Arbetet bidrar till att stärka biosfärområdets attraktivitet och till ett långsiktigt hållbart nyttjande av platsens värden.

Koppling till Agenda 2030 – de globala målen

Biosfärambassadörernas samlade insatser under 2023 bidrar särskilt till följande globala mål:

- **Mål 3 – God hälsa och välbefinnande:** genom friluftsliv, social gemenskap och inkluderande mötesplatser
- **Mål 4 – God utbildning för alla:** genom folkbildning, pedagogiska insatser och livslångt lärande
- **Mål 11 – Hållbara städer och samhällen:** genom lokalt engagemang, kulturmiljöer och hållbar platsutveckling

- **Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion:** genom återbruk, minskad nedskräpning och medvetna val
- **Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna:** genom kunskapsspridning, beteendeförändringar och klimatsmarta initiativ
- **Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald:** genom naturvård, forskning och miljöövervakning
- **Mål 17 – Genomförande och partnerskap:** genom bred samverkan mellan aktörer

Samlad bedömning och framtidsperspektiv

Sammanställningen av biosfärambassadörernas aktiviteter under 2023 visar att ambassadörskapet är en viktig och verksam del av biosfärområdets struktur. Ambassadörerna bidrar till att förena strategiska mål med praktiskt genomförande och skapar mervärden som annars skulle vara svåra att uppnå.

Ambassadörernas samlade insatser bidrar till att:

- omsätta biosfärområdets uppdrag i konkret handling
- stärka lokal och regional förankring
- öka synlighet, legitimitet och lärande kring hållbar utveckling

Det breda engagemanget under 2023 utgör en stabil grund för fortsatt utveckling av biosfärambassadörskapet och biosfärområdets arbete framåt.